

שהוא בבחינת אבידה אצלו. ע"ד איזהו שוטה המאבד שם מה שנותנין לו. וע"ד מ"ש ובאו האובדים בארץ אשור. וכתוב תעיתי כשה אובד. ועיין מזה בגמ' ספ"ג דמכות (דף כ"ז ספ"א) ובמהרש"א שם בח"א, ועיין ברבות פ' קרח ובפ' בשלח ס"פ כ"ד מה הצאן כו' אף ישראל אע"פ שחוטאין כו' ע"ש וזהו כשה אובד. וצריך לחפש במקום שנאבדה שיפשפש במעשיו, וזהו ובקשתם משם, וישוב אל ה' וירחמהו, (ומזה יבא לבחי' שמע שם ע' וגם יתעלה בחי' מדבר הנ"ל להיות ומדברך נאווה כמ"ש בד"ה במדבר סיני באהל מועד שע"י התשובה יבא לבחינת מדבר אשר לא ישב אדם שם שלמעלה ממדרגת אדם ונק' במדבר הגדול והנורא). אך האדם אשר לא ירגיש הרחמנות בנפשו זהו מפני שנפגם כ"כ עד שנפרד ונכרת משרשו, (וכרת הוא נגד בחי' כתר כמ"ש במא"א אות כ' סט"ו) ומזה אדרבה יעורר עליו רחמים יותר גדולים, ועי"ז יש תקוה. וזהו הרועה בשושנים בחי' יג"מ. ועוד פ"י בשושנים ע"ד אם יהיו חטאיכם כשנים מבחי' אדום כשלג ילבינו. כמו שושנה אתהפך מגוון סומק לגוון חוור ע"י אש ועמ"ש מענין אש בד"ה והיה לכם לציצית ובפ' בהר ע"פ כי תבואו כו' ושבתה הארץ כו' ועי"ז יאר ה' פניו. גם י"ל שושנים רומו לבחי' ברזא סומקא לסוסיא חיוורא וזהו ג"כ ענין לשון של זהורית כו' וה"ע בגדי לבן ובגדי זהב כמ"ש ברע"מ פ' פנחס (דף ר"נה ע"ב) ועמ"ש בד"ה למנצח על השמינית וכענין מ"ש בודד אדמוני עם יפה עינים ועמ"ש בביאור ע"פ וכל בניך:

(ג) **ועוד** צ"ל מ"ש אחזתיו ולא ארפנו כו' כי שאהבה נפשי בקמץ הוא לשון כבר. ע"ד כבר היו לעולמים כי ישראל עלו במחשבה הקדומה. וזהו ואני בתוך הגולה על נהר כבר, ועיין מענין כבר ברבות בראשית פט"ו ובהר בראשית (דף ע"ב) ובמק"מ והרמ"ז שם ובזו"ג פנחס (דרמ"ז ע"א) ועמ"ש בת"א בד"ה ואלה המשפטים גבי כי תקנה עבד עברי. ואחר שימצא גילוי אהבה זו צ"ל אחזתיו כו' ולהביאו אל בית אמי זו תורה שבכתב עיין זח"ב ויקהל (דף ר"ש). וחדר הורתי זו תשבע"פ, ועמ"ש בד"ה ראה אנכי גבי ונר דלוק על ראשו ומלמדין אותו כו', ועמ"ש בד"ה ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך. וזהו ענין הרועה בשושנים ששונים הלכות ישראל מפרנסין ומתפרנסין עמ"ש בפ"י רעיתי בד"ה אני ישנה, ובפ"י לכו לחמו בלחמי בד"ה יונתי בחגוי. וענין שני כלים תורה וחסד עמ"ש בביאור ע"פ אני ה' אלקיכם דפ' ציצית בסופו:

אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים. הנה שושנה יש בה תליסר עלין כנגד י"ג מכילין דרחמי שבפסוק מי אל כמוך ושבפסוק אל רחום כו' שמשם הוא מקור התשובה להיות נושא עון כו' והם המתגלים ברי"ח אלול שאז הוא בחי' עת רצון, כי מרי"ח אלול עד אחר יוה"כ הם מ' יום שעלה משה רבע"ה למרום לקבל לוחות האחרונות ומה ימים הראשונים ברצון כו', וז"ש הרועה בשושנים אצל אני לדודי ודודי לי שהוא ר"ת אלול. וצריך להבין מהו ענין י"ג מדות הרחמים בחדש אלול בשלמא בעשי"ת יתכן שהם ימי סליחה ומחילה ולכך אומרים בעשי"ת ויעבור הוי"ו כו', והענין הוא דהנה התשובה אינה על עוונות דוקא שהרי צריך להיות כל ימיו בתשובה אלא בחי' תשובה הוא ששב מדרכו הראשון וכמ"ש והחזירנו בתשובה שלימה לפניך כו'. וביאור הענין הנה בדברי חז"ל (ספ"ק דקדושי) יש ב' דעות אחד אומר תלמוד גדול ואחד אומר מעשה גדול ונמנו וגמרו תלמוד גדול שמביא לידי מעשה. ולהבין ענין מחלקותם ובמאי קא מיפלגי יש להקדים להבין תחלה מ"ש את השמים ואת הארץ אני מלא והלא כתיב מכה"כ ולא נזכר

שמים וגם ששם נאמר אני מלא וכאן כתיב כבודו. אך הנה ידוע דיש ממכ"ע וסוכ"ע ופי' ממכ"ע הוא בחי' הארת האלהות הנמשך בנבואים להחיותם מע"מ יהי אור כו' בדבר ה' כו' שהוא מתלבש בפנימיותם ותוך תוכם ממש שנמשך בקרבם להיות חיות להם והוא מתחלק לחלקים להיות מחיה כל חד לפום שיעורא דיליה. ועד"מ בגשמיות בדצח"מ שהדומם הגם שנתהוה ג"כ מע"מ ונמשך בו ג"כ חיות אלקות מאותו המאמר כמו שנמשך חיות אלהות בצומח וחי מ"מ חיותו מצומצם זעיר זעיר והצומח יש בו חיות יותר והחי יותר גם מן הצומח והמדבר יותר כו', ולפי ערך זה גם בעולמות הרוחניים יש התחלקות מדרגות רבות ולכולם נמשך חיות משונה ונבדל מחיות הנמשך לזולתו והיינו ממדת מל' ית' שהוא הנק' ממכ"ע שמתלבש בתוך תוך העולמות ממש, אבל בחי' סוכ"ע הוא בחי' השפעה והארת אלקות שאינו נמשך ונתלבש בתוך העולמות בבחי' גילוי להיות מושג בהשגתם אלא הוא בבחי' מקיף עליהם מלמעלה וע"כ נק' סוכ"ע שסובב לכולם בשוה שאין בו התחלקות מאחר שאינו מתלבש בבחי' גילוי בהשגה שיתכן לומר שלזה הוא מאיר ומתגלה כך ולזה כך כו'. וע"כ הוא שוה ומשוה כו' ובו הוא שנאמר את השמים ואת הארץ אני מלא דהיינו בחי' סוכ"ע דלית אתר פנוי מיניה ומ"ש מכה"כ הוא בחי' ממכ"ע שנק' כבוד והנה ארז"ל אין כבוד אלא תורה (ועמ"ש ע"פ כי על כל כבוד חופה). והיינו משום דאורייתא מחכמה נפקת שמחכמה נמשכים ל"ב נתיבות, וכמשל הנתיב והשביל שעשוי לעבור בו ממקום למקום כך מבחי' חכמה עילאה נמשכת ההשפעה בבחי' התחלקות להיות ממכ"ע עד שיומשך בגשמיות ממש בפרטות דיני התורה כשר ופסול כו' שהם בענינים גשמיים תרומות ומעשרות כו' וכנודע, אבל ע"י המצות נמשך גילוי אור מבחי' סוכ"ע שהוא בחי' המקיף. והענין כי הנה ידוע שהתורה נעשה מזון לנפש האלקית וכמ"ש ותורתך בתוך מעי שהוא כמו עד"מ המזון שנכנס בתוך תוך האדם ונעשה חיות בפנימיותו, וכך ע"י התורה נמשך גילוי הארת החכמה להיות מושג בהשגה ממש ואשים דברי בפ"ד והיינו מבחי' ממכ"ע שמתלבש בעלמין בבחי' פנימי' ממש אבל המצות נעשים לבושים לנפש האלקית שהוא כמו עד"מ הלבוש הוא על גוף האדם מלמעלה ואינו נכנס בפנימיותו וכך ההמשכה הנמשכת ע"י המצות הוא בבחי' מקיף מפני שהיא מבחי' סוכ"ע שהוא למעלה מהשגה וע"כ הלבושים יותר יקרים בטבעם מהמזון להיות שבשרשם הם יותר נעלים [ועמ"ש מזה בד"ה מזמור שיר הנוכת הבית בנין ג' בחינות מזון לבוש בית]. וז"ש במצו' תחת אשר לא עבדת כו' מרב כל פ"י רב כל הוא בחי' ג"ע [עמ"ש בד"ה ואתה תצוה] השגת אלקות. שהמצות הם יותר גבוהים שהם מבחי' מקיפים שלמעלה מג"ע שהוא השגה בבחי' פנימי' ומצד זה אמר האומר מעשה גדול מן התלמוד אך אעפ"כ נמנו וגמרו תלמוד גדול שמביא לידי מעשה, והענין כי א"א להיות התעוררות המשכת סוכ"ע ע"י המצות מעשיות שהם מדברים גשמיים ציצית מצמר צדקה בממון גשמי אם לא ע"י התורה שהיא הממוצע המחברם וכמו עד"מ באדם שהדבור הוא הממוצע המחבר ומוציא העלם המחשבה לידי גילוי כו':

ב **והנה** כתיב היום לעשותם. היום דוקא שבעוה"ז הוא הנק' עולם המעשה ויכולים לעשות תשובה משא"כ בעוה"ב הנה כמו שהוא כך ישאר שאין לו כח להפוך עצמו מכמו שהוא, אם לא שיסירו ממנו הלבושים הצואים ע"י כף הקלע כו' אבל הוא עצמו אינו יכול והטעם הוא משום שבעה"ב אמרו יושבין ונהנין שהוא לפי שמשגיגים אלקות בבחי' השגה וגילוי ממש וא"כ הוא מבחי' ממכ"ע שמתלבש בבחי' גילוי ובחי' ממכ"ע הוא בבחי' התחלקות כנ"ל. וע"כ אם הוא בבחי' זו א"א לו להפך לבחי' אחרת אחרי שהם מחולקים ונבדלים זה מזה וכאמ"א על מקומו בא, אבל בעולם הזה יש בחי' הארת סוכ"ע

ואע"פ שהוא בבחי' העלם שאינ' משיגים בו מ"מ פועל הוא כאן ולפי שהוא בחי' סוכ"ע ששוה ומשוה ואם צדקת מה תתן לו כו' וע"כ יכולים לעשות תשובה, שאף שהוא כעת רשע גמור והוא למטה מטה יכול להתהפך להיות צ"ג מצד הארת הסוכב כו' וכמ"ש במ"א באריכות ע"פ צו את בני' ואמרת אליהם את קרבני לחמי כו' ע"ש, וז"ש חז"ל יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב כי חיי העוה"ב הוא רק מבחי' ממכ"ע שהוא ע"י גבורות וצמצומים ביר"ד נברא העוה"ב כו'. אבל בתורה ומע"ט בעוה"ז הוא מבחי' סוכ"ע. וזהו עיקר כוונת ירידת הנפש להתלבש בגוף החומרי משום שבעוה"ז יש הארת סוכ"ע אשר לזאת תוכל לברר ולהפך מרע לטוב כו', ולפי ערך זה נותנים לאדם שני חיייו במספר וקצבה לזה ע' שנה ולזה פ' כו', היינו כפי מספר מה שצריך לברר ולהפך מרע לטוב כו' שככל יום מברר ומהפך חלק א'. עד שבשני חיינו נשלם כל מה שהיה צריך לברר שבשביל זה ירדה הנפש לעוה"ז:

ג אך אם פגם ע"י איזו חטא שהוריד והמשיך חיות לסט"א שלא בירר והיפך כנ"ל כל מה שהיה צריך ע"י הוא ענין התשובה והחזירנו בתשובה שלימה לפניך. והנה הגם שארז"ל לא זו משם עד שמוחלין לו, הנה הרי מ"מ אף שמוחלין לו החסרון במקומו עומד מה שלא השלים המשכה שהיה ממשיך כו', אך זהו ענין התשובה שאנו מבקשים והחזירנו בתשובה שלימה לפניך פ"י לפנימיותך שהוא למעלה גם מבחי' סוכ"ע שאינו נק' סוכב ומקיף אלא לגבי עלמין אבל עצמותו ומהותו ית' הוא למעלה גם מזה, וע"י התשובה שימשיך אור חדש ע"י גילוי עצמותו ית' ימלא כל הפגמים והחסרונות כו', אך איך יכול האדם לעורר כ"כ למעלה בעצמותו ית' להמשיך אור חדש ממנו, אך ע"ז הוא מבקש והחזירנו בתשובה כו' השיבנו אליך כלומר אתה תערה עלינו רוח ממרום ותשפיע עלינו רחמים רבים ממקור הרחמים מבחי' י"ג מכילין מי אל כמוך נושא עון כו' שיהיו אנחנו יכולים לעשות תשובה, וזהו ענין הארת י"ג מכילין דרחמי בחדש אלול שהוא הכנה שיהיו יכולים לעשות תשובה להיות אני לדודי כו', ואף שבכל השנה אומרים י"ג מדות הרחמים ה' ה' אל רחום כו' הם רק הרחמנות על חיי הגוף בלבד, אבל י"ג מכילין דרחמי המאירים בחדש אלול הם הרחמים על חיי הנפש לעוררה בתשובה, וז"ש הרועה בשושנים פ"י רועה שמפרנס את ישראל להיות יכולים לעשות תשובה הוא רועה ומפרנס אותם בשושנים, כי הנה בכל השנה אנו אומרים בק"ש ונתתי עשב בשדך לבהמתך פ"י בהמתך היינו נה"ב ונפש השכלית, שבכדי שיהיו גם הם מסכימים שיהיה ואהבת את ה' כו' תקנו לומר תחלה קודם התפלה ברכת יוצר שתיים לפני' והאופנים וחיות כו' ופסוד"ז שהוא בחי' האריכות בהתבוננות גדולת ה' ית' עד שגם נה"ב והשכלית יסכימו שלו יאתה כו', אבל בשביל התעוררות האהבה בנפש האלקית עצמה א"צ להתבוננות כ"כ שהרי נר ה' נשמת אדם שכך מוטבע בכל נפשות ישראל בטבע תולדותם ממקורם להיות חפצם ותשוקתם ליכלל באור ה' ולדבקה בו, וז"ש ונתתי עשב בשדך לבהמתך. פ"י עשב הם המלאכים שלוחי ההשפעה שבהם וע"י נמשך ההשפעה מלמעלה להיות לו כח ועוז להפך נה"ב וכמ"ש בזהר פ' בראשית (ד"ח ע"ב) ע"פ מצמיח חציר לבהמה אלף טורין כו' ועשב לעבודת האדם כו' [ועמ"ש בד"ה כי תצא מעיני שתיים לפניך דק"ש]. וכ"ז הוא בכל השנה דוקא אבל בחדש אלול כתיב הרועה בשושנים שהן בחי' י"ג מכילין דרחמי המאירים ומתגלים בחדש אלול להיות עושים תשובה שימולא כל החסרונות. [והמשכה זו דשושנים היא צריכה גם בשביל הנה"א עצמה כי הגם שכך מוטבע בכל נפש כו' כנ"ל, אך הענין כי יש העלאת מ"ן שנמשך מצד עצם הנפש בטבעה ומאליה. אבל כדי לבא לבחי' העלאת

מ"ן דבחי' תשובה שהוא בחילא יתיר למעלה מכדי שתוכל הנפש שאת ע"ז צריך להיות המשכה מלמעלה דייקא, ויובן זה ממש במ"א ע"פ כריח שדה אשר ברכו ה' והיינו להיות ריח בוגדיו שהוא בחי' תשובה ע"ז צ"ל אשר ברכו ה' שהוא סיוע מלמעלה כו' ע"ש, וזהו ענין השיבנו אליך כו', ועל המשכה זו שמלמעלה נאמר הרועה בשושנים]. והנה ארז"ל א"ת שושנים אלא שושנים פ"י שושנים הוא בחי' תורה מענין קורא ושונה כו', והענין כי התשובה צ"ל למלא כל החסרונות הן החסרון שנעשה בהעדר המצות שמונע ומחסיר גילוי אור דסוכ"ע הנמשך ע"י המצות והן החסרון שנעשה ע"י התורה שהיא מקור בחי' ממכ"ע וז"ש והחזירנו בתשובה שלימה לפניך שלימה דייקא כו', וז"ש הרועה בשושנים שבכלל זה יש ב' המדרגות שושנה כפשוטו הוא התעוררות י"ג מכילין דרחמי שהם מבחי' סוכ"ע וששושים מבחי' ממכ"ע כו'. וזהו ענין שמח"ת שאחר ר"ה ויו"כ שהוא בחי' המשכה שמחה של מצוה על כללות השנה כי מאחר שבכל השנה עושים חסרון ופגם בהארת סוכ"ע ע"י שאין מקיימים המצות כהלכתן וכאשר נמשך בר"ה ויוה"כ מלוי החסרון אז נעשה בחינת שמחה של מצוה כו'. [ועוד יובן ענין שושנים ששושים ע"ד משנ"ת בד"ה ואכלת ושבעת וברכת בענין הזכרת ברית ותורה בברכת הארץ וצריך שיקדים ברית לתורה שזו ניתנה בג' בריתות וזו נתנה ב"ג בריתות ומבואר שם דענין י"ג בריתות הם י"ג מדה"ר. והמשכתם הוא ע"י התורה כו' וז"ש ג"כ ומל ה' אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך. שיש בזה ר"ת אלול. והיינו לבוא לבחי' פנימית הלב וכמ"ש באגה"ק בד"ה אין ישראל נגאלין אלא בצדקה. והמשכה זו היא מבחי' י"ג בריתות שהן י"ג מדה"ר. אך המשכה זו היא ע"י התורה וזהו ענין שושנים וששושים בהלכות וגם כי י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן הם מבחינת י"ג מדה"ר ולכן נז' בגמרא ורחמנא אמר והיינו שבהם ועל ידם המשכה מתשב"כ שהיא חכמה עילאה לתשבע"פ שהיא ח"ת וזהו והדרת פני זקן זה שקנה חכמה כי הן י"ג ת"ד:

ביאור ע"פ אני לדודי

ביאור ענין מארז"ל תלמוד גדול או מעשה גדול ונמנו וגמרו גדול תלמוד שמביא לידי מעשה, הנה מעשה המצות הן בירורי נוגה שמעורב טוב ורע כגון אכילה יש אכילת זולל וסובא ויש שהוא של מצוה כגון אכילת קדשים וכמו סעודת שבת והמצות הן בירורים לברר מה שהוא דבר גשמי להיות בבחינת ביטול כי השבירה היתה בשם ס"ג כולו סג יחדו כו' ונעשה ב"ן שנפל בשבירה להיות יש ודבר עד שנעשה עולם הגשמי והבירור הוא בשם מ"ה בחי' ביטול. והנה ב"ע הוא קודם התקון משא"כ אצ"י הוא לאחר התיקון שכבר נתקן בבחי' ביטול איהו וחיהי חד, כנודע מענין התפלה שעד ב"ש הוא עולם העשי' שהתפלה היא ג"כ בירור דעקימת שפתיו הוי מעשה כו' ובי"ע הם צריכים לתיקון ולכן הנשמה א"צ תיקון לעצמה כי הנשמה היא מעולם האצילות שהוא אחר התיקון ואפילו נשמה דבי"ע היינו אצילות דבי"ע כי למ"ד כלים דאצילות מתלבשים בבי"ע ולכן אמרו מעשה גדול כי אחר הבירור יהי שם ב"ן גדול משם מ"ה אשת חיל עט"ב. אך בבחי' אחרת תלמוד גדול שהוא בחי' מ"ה המברר כי התלמוד הוא לבאר המצוה איך תהיה הסוכה והאתרוג כו' בחכמה אתברירו, וגם ע"ד הקבלה הנה מעשה גדול שהוא מבחי' כתר מלשון כותרת שהוא בבחי' רצון שלמעלה מן החכמה שהיא התורה והוא בבחינת מקיף והחכמה היא פנימית על כל זה בבחי' אחת החכמה יותר מעולה שמהכתר אינו יורד כ"א

ש"ה [ועוד יובן: בכל הדפוסים ליתא סוף המוסגר, ובגוכתי"ק הוא אחר תי' וששושים בהלכות]. אבל שם ליתא סיום המאמר.